

Rozróżnienie gatunkowe późnotriasowego płaza temnospondylowego *Metoposaurus diagnosticus*

Tomasz Sulej

Acta Palaeontologica Polonica 47 (3), 2002: 535-546

Przebadanie sklepienia czaszki *Metoposaurus diagnosticus* ze środkowego kajpru Niemiec wykazało, że wbrew wcześniejszym poglądom, kość łzowa u tego gatunku współtworzy krawędź oczodołu. Taki sam układ wykazują niedawno odkryte czaszki metopozaurów z kajpru Krasiejowa na Opolszczyźnie. Różnice kształtu kości ciemieniowej między populacjami z Krasiejowa a typową populacją *Metoposaurus diagnosticus* pozwoliły wyróżnić w obrębie tego gatunku dwa podgatunki. Okazy z późnego karniku warstw drawieńskich w Krasiejowie i ich niemieckich odpowiedników, Lehrbergerschichte w Stuttgart-Sonnenberg oraz Kieselsandstein w Fichtenbergu, posłużyły do wydzielenie nowego podgatunku chronologicznego *Metoposaurus diagnosticus krasiejowensis* (Rys. 1). Nowy podgatunek różni się od podgatunku nominalnego, starszego, krótszą i szerszą częścią kości ciemieniowych przed otworem ciemieniowym. Jeśli *M.d. krasiejowensis* wywodzi się z podgatunku nominalnego, budowa kości ciemieniowych świadczyłaby o odwróceniu występującej u przodków metopozaurów tendencji do wydłużenia się zaoczodołowej części czaszki. Wydaje się, że doszło do zmiany w ontogenetycznym rozwoju czaszki po tym, jak w filogenezie metopozaurów nastąpiło przesunięcie oczodołów ku przodowi. Różnice ornamentacji międzyobończyków między *Metoposaurus* z Europy a rodzajami północnoamerykańskimi znajdują potwierdzenie w materiale z Polski.

Metoposaurus diagnosticus krasiejowensis (okaz pochodzi z warstw drawieńskich z Krasiejowa).

Sklepienie czaszki widziane z góry. Zdjęcie i rysunek objaśniający.

Key words: Amphibia, Temnospondyli, Metoposauridae, Metoposaurus, Triassic, Poland.

Tomasz Sulej [sulej@twarda.pan.pl], Instytut Paleobiologii PAN, ul. Twarda 51/55, PL-00-818 Warszawa, Poland.

